

BU SAYIDA

Geleceğin siyaset ve sosyal bilimcileri, Türk siyasal tarihini incelerken herhalde 2007 yılına özel ve kapsamlı bir yer vereceklerdir. Gerçekten de, içinde bulunduğumuz yıl, olumlu/olumsuz, tarihe iz bırakacak nitelikte siyasal/sosyal olaylarla geçti; bu çerçevede çeşitli toplumsal olgular, konular hem aktüel politik gündem hem de bilimsel akademik platform sınırları içerisinde tartışıldı, hala da tartışılıyor. Siyaset ve Sosyal Bilimler açısından her biri ayrı bir inceleme konusu olabilecek kadar büyük önem taşıyan bu ciddi siyasal/sosyal gelişmeler neydi ve neden bu kadar önemliydi? Bütün bunları derli toplu bir şekilde özetleyerek, sınıflandırarak ve bazı konuların da altını çizerek işe başlamak içinde bulunduğumuz siyasal kaosu anlama ve açıklama işimizi biraz kolaylaştıracaktır herhalde. Bu sınıflandırmayı ve çözümlemeyi yaptığımızda göreceğiz ki, 22 Temmuz 2007 Genel Seçimi ve bu seçimlerin doğurduğu sonuçları “olağanüstü” bir dönemin miladı olarak nitelendirmek pekala mümkündür.

Herhalde bu “olağanüstü” süreci anlayabilmek için bütün gelişmelerin temel belirleyicisi olan Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinden öncelikle bahsetmek gerekiyor. “Cumhurbaşkanı dindar olacaktır” ifadesinde dile gelen, üstü örtük bir şekilde öncekilerin dindar olmadığını ifade eden yargı bir yana; “dindarlık”, acaba köktendinciliğin ılımlı bir ifade tarzı mı idi? Bundan dolayıdır ki, cumhuriyetin laiklik ilkesine meydan okuyan söylem ana muhalefeti ve laik sivil toplum kuruluşlarını tedirgin etti. Cumhuriyet mitingleri başladı. 14 Nisan 2007’de Tandoğan mitingiyle başlayan büyük tepkinin ana sloganları olan “Türkiye Laiktir Laik Kalacak!” ve “Ne ABD Ne AB Tam Bağımsız Türkiye!” haykırıları bu cumhuriyetçi bilincin açık göstergeleriydi. Halkımız; laik ve bağımsız Cumhuriyeti, felsefesiyle, bütün kurum ve kurallarıyla Atlantik ötesi gücün Türkiye’ye biçmek istediği “İlmlı İslam Projesi”ne de “Büyük Ortadoğu Projesi”ne de prim vermeyeceğini ortaya koyuyordu. AKP’ye olan tepkinin ABD’ye olan tepkiyle birleştirildiği bir eylemler, mitingler dönemi hızla Anadolu’ya yayıldı. Cumhuriyetin ve cumhuriyet bilincinin köklü kurumları da halkın bu büyük cumhuriyetçi hareketine destek oldular. Nihayetinde bu halk direnişi Hükümet’e geri adım attırdı, AKP’nin erken seçim kararı almasını sağladı. Ancak, “bağımsız Cumhuriyet”imiz açısından umutların yeşerdiği, halkın cumhuriyetine sahip çıktığı bir dönem başladı başlayacak derken, liberallerden, İslamcılardan, ikinci cumhuriyetçilerden, Amerikancılarından, federalistlerden oluşan “Kutsal İttifak” devreye girdi. Sermayeleri, medyaları, ideolojileri, cemaatleri, akademisyenleri, yazarları-çizerleri, sivil toplum güçleri tarafından “terminolojik dejenerasyon” yaşatıldı. Halkın tepkisinin askeri bir darbeye hizmet ettiği gösterilmeye çalışıldı; bu yalan gerçekmiş gibi medyalarına taşındı, yazılar yazıldı; “mazlum zalim, haksız mağdur”

gibi gösterildi; Müslüman halk “laik cumhurbaşkanı, dindar cumhurbaşkanı” suni ikileminin yarattığı bir çatışmaya sokuldu; bu şekilde laikliğin dinsizlik olduğu dolaylı olarak benimsetilmeye çalışıldı; dindarlığın simgesi olarak kabul ettirilmeye çalışılan türban konusu istismar edildi ve liberallerin de büyük marifetiyle adeta demokrasi simgesi haline de getirildi; türbanla okuma imkanı olmadığı için özel kolejlerde, yurt dışında paralı okullarda eğitim görmek zorunda kalan “Beyaz Müslümanlar” demokrasi kahramanı olarak gösterildi; buna, cahilleştirilmiş/cahil bırakılmış yoksul halkımız inandırıldı. Cumhurbaşkanlığı seçiminin sonucunu bu gündem belirledi. 22 Temmuz 2007 Genel Seçiminin propagandaları bu zemine oturtuldu. Aslında, halkımızın yoksulluğu, işsizliği ve eğitimsizliği kullanıldı: bu konuda çok çaba ve kaynak da sarf etmeye gerek de yoktu: İki kilo pirinç, üç kilo şeker, bir paket çaydan (vb.) oluşan sadaka paketleri, geçici yeşil kartlar, geçici iş vaatleri, “din ve iman” söylemleri ile el ele tutuşturulup 22 Temmuz’da büyük bir oy oranına dönüştürüldü.

Peki, ya muhalifler: CHP Kemalizmden uzaklaşmış, uzaklaştırılmış bir Kemalist ilkelere bağlılık söylemiyle yola çıktı. Bu yıl en son bir TV kanalında CHP liderinin kendilerinin de AB’ye sıcak baktığı yönünde beyanata kadar uzandı. Belki kendince haklı gerekçeleri vardı. Ne de olsa, küresel sistemde ulusal iktidarın/halk egemenliğinin kaynağı AB ve ABD gibi ulus ötesi kaynaklarda idi. MHP ile belli belirsiz AKP’ye karşı el ele muhalifliği, MHP’nin dindar cumhurbaşkanı adayına verdiği destek sonucu hayal kırıklığı ile son buldu. Zoraki nişan seçim sonrası bozuldu. Hükümetin başı MHP’nin erken desteğinden sonra Cumhurbaşkanının seçimi konusundaki cumhuriyet kucaklayıcılık sözünden çabuk döndü. CHP ile seçim koalisyonuna girmiş DSP bu sürece aday çıkarak, koalisyon kurduğu CHP’nin tavrının aksine, süreci kabullendi. Cumhurbaşkanı, radikal İslamcı kökenden gelen ılımlı-dindar bir kişi olarak seçildi. İslamcı semboller ılımlı-güleç yüzü ile Çankaya’ya yerleşti. Aynı siyasal mirastan gelmelerine rağmen DP ve ANAP ittifak girişimleri, liderlerinin uzlaşmaya çalışmaktan ziyade çok uzlaşmamaya çalışın tutumlarından dolayı, sonuçsuz kaldı. Böylece merkezin sağının çökmesine katkıda bulunuldu. DTP etnik taban ve söylemlerle tüm Türkiye’nin değil Türkiye’nin bir bölgesinin partisi olmaya, ayrılıkçılığa devam edeceğinin sinyallerini verdi, veriyor. Ve diğerleri, demokrasibilik oyununun yardımcı aktörleri olmaya devam ettiler, ediyorlar.

Artık ciddi ciddi bazı konuları masaya yatırmanın, üzerinde düşünmenin zamanı gelmiştir. Büyük çoğunluğu ABD karşıtı olan bir halk; farklı partiliği bir kenara bırakıp yan-yanaya milyonlarca olarak meydanlara yığılan, bölücülüğe ve teröre asla taviz vermeyeceğini, federalizm tartışmalarında sonuna kadar üniter devletten yana olduğunu her türlü sloganla ortaya koyan bir halk; laik cumhuriyetine ve Atatürk’üne sahip çıkan bir halk; bütün bu hassasiyetler konusunda ABD ve AB’ye tavizkar bir Hükümet’e yüzde 47 oy veriyse bunun nedenlerini çok yönlü olarak araştırmak gerekmektedir.

Acaba rejim “tekeliyet” düzenine doğru mu evrilmektedir? Meclis’te, Hükümet’te ve Çankaya’da ‘aynı’ zihniyetin egemen olduğu; neredeyse bütün önemli cumhuriyet kurumlarının “aynı” zihniyetin kadrolaşması yoluyla adeta ele geçirildiği veya özelleştirme yoluyla yabancılaştırıldığı; yerel yönetimlerin büyük ölçüde “aynı” zihniyetin elinde olduğu; bütün yasal düzenlemelerin ve hatta anayasa taslağının “aynı” zihniyetle kaleme alındığı; bu düzenlemelerle birlikte yargının, Anayasa Mahkemesi’nin, YÖK’ün, üniversitelerin de “aynı” zihniyetin eline geçeceğinin aşikar olduğu; derneklerde, sendikalarda, vakıflarda, sermaye gruplarında ve hatta spor (özellikle de futbol) kulüplerinde bile “aynı” zihniyetin olması için çalışıldığı bir siyasal süreci yaşamaktayız. Bu süreç, okuyan, düşünen, yazan, vatansever aydınlar açısından gayet anlaşılır/ anlaşılması gereken bir süreçtir. Artık üzerinde durulması gereken esas konu bu tehlikeyi halka anlatmak ve süreci olumluya dönüştürecek siyasal belirleyicilikleri yetkinleştirmenin yollarını bulmaya çalışmak olmalıdır.

Dergimizin bu sayısında hangi partinin, hangi bölgede, yüzde kaç oy aldığına dair seçim sonuç haritaları, grafikleri vb. içeren bildik, “malumu ilan” eden bir siyaset-seçim dosyası oluşturmadık. Dergimizde, seçim sürecinin temel argümanlarının kavramsal içeriğini irdeleyen makaleler var: Doğan Ergun, “mahalle baskısı” tartışmalarında bir tek yapısal gerçeğe aşırı bir ayrıcalık verip, işlevsel ve değişme gerçeğinin es geçilmesini metodolojik zayıflığını eleştiriyor. Yalçın Küçük, tarihsel hafızayı da sürekli taze tutarak, kavramsal çerçevesini “tekeliyet” olarak sunduğu küresel düzeninin gericiliğini analiz ediyor. İhsan Kamalak, laikliğin Türk siyasal hayatına eklenme sürecini tahlil ederek, “türban”ın kamusal alanda takılması ile demokratikleşme arasındaki ilişkisizliğini irdeliyor. Oya Yağcı, toplumsal düzenin işleyişinde merkezi sorun olarak ekonomi politikalarının ağırlıklı rolüne vurgu yapan “sosyal demokrasi/üçüncü yol” tartışmalarının izini sürüyor. Türk tarihsel-siyasal sürecini irdeleyen, hafıza tazeleyen makaleler de var: Ben, II. Meşrutiyet döneminin ana gündem maddesi olan adem-i merkezîyetçiliğin cumhuriyet döneminde “federalizm” şeklinde kendini yeniden üretme şeklini irdeliyorum. Nuray Keskin, Türkiye’de Cumhuriyet’in kuruluşu sürecinde yeni rejimin “idari örgütlenme biçimi”ni irdeliyor. Esra Ergüzeloğlu Kilim, Türkiye’nin 1930’lu yılların politika belirleyicisi Ülkü Dergisi’nin “devletçilik ve planlama” anlayışını tahlil ediyor.

Dergimizin bu sayısının yazılarının hem anlamaya, hem de anlatmaya yönelik argümanları, polemikten de asla kaçınmayarak, oldukça cesurca bir şekilde ortaya koyduğunu düşünüyoruz. Gerisi bu argümanlardan bir siyaset çıkarmasını bilenlere, bilmesi gerekenlere yani hepimize kalıyor.

Önümüzdeki sayımızda yeni bir tema ile buluşmak dileğiyle...

Doç. Dr. Cenk Reyhan